

de eerste
ist dienten
daarsen eer-
ren bezet
tatafs ge-
n komende
a verre be-
n, dat nog
kerken een
Amerika en
en trekken
mst, onder
het hooge
een hooger,

plaatselijke
t er voort-
an, en dat
gvalt.

ichen eisch,
logie heeft,
ge mannen,
nrichtingen
ook moeie-
lijk getal
en een goed
r ook om-
helt ginds,
stemming,
teeds meer

plaats, met
tal studen-
tleend aan

a alleen zij,
oed gevolg
de hoogere
ger zin zijn
gie, die de
illeges vol-
che studien

den eigen
ligt, blokt
amen doet,
studielevens
eologische
gebrachte
igenaardig
kan niet
ke school,
akter van

nt slechts
n, en moet
a den om-

a, aan zulk
zelf zekere
geluif, die
gevoelen,
eenzelfde
u samen
happen of

ven bloeit,
it ze aan

ook *keuze*
olang het
niet ieder
z, vrucht-
ke, zoo de
indien de
ongelijk
en is; en
elkander

an studie-
pathie en
de keuze

u hoogen
zijn zal,
elle stu-
uze heeft,
n 40, en
een stu-
dan een

ijn letter-
a hoogte
die, aan-
itenleven

aar leven
nvoeging

at be-
het daar-
dat men
g voege,
de groe-

gij.

leren uit
ker van
ngskerk
zen niet

ld haar
a Regie-
k haar
iet, kan
dan dat
op en

uit de
menten-

bundel, die ons van bevoegde zijde werd
toegezonden.

De Belgische Zendingkerk is collegia-
listisch (d. w. z. geen zeker getal zelfstan-
dige plaatselijke kerken in confederatief
verband niet elkander, maar een genoot-
schappelijk lichaam met onafhankelijke ge-
meenten als samenstellende deelen), want
Vereniging noemt zij zichzelf in haren
officiële naam, zoowel »Société» als
»Eglise» (C. Art. 1) en ten tweede zegt
ze samengesteld te zijn uit georganiseerde
gemeenten (C. Art. 4).

Haar bestuur is hiërarchisch (d. w. z.
het kerkelijk gezag wordt niet geacht te
berusten bij de plaatselijke kerken, die het
in hare meerdere vergaderingen samenbre-
ngen, maar van een boven de kerken staand
bestuurslichaam op haar af te dalen). Want
de hoogste en wetgevendste macht berust
bij de Synode (C. Art. 15), die haar over-
draagt op lagere door haar aangestelde col-
leges n.l.: het Comité van Beheer, de Sec-
tionaire Raden en de Kerkeraad (C. Art. 5).

Deze Synode is voorts niet een tijdelijke
samenkomst van de kerken, maar een be-
stuurscollege, dat telkens voor een jaar zit
(O. R. Art. 12) en omdat de predikanten
en de leden van het Comité van Beheer,
die bij afreding herkiezbaar zijn, er lid
van zijn, in zijne meerderheid permanent
(C. Art. 12; O. R. Art. 16). Ze komt niet
op uit de plaatselijke kerken door wettige
afvaardiging, want ze bestaat uit:

- a. De predikanten der Belgische Zen-
dungskerk, die niet door de gemeen-
ten afgevaardigd worden (C. Art. 12).
 - b. Predikanten en Evangelisten, die aan
geene gemeente verbonden zijn, dus
veel minder door haar afgevaardigd
kunnen worden, maar die door de Syn-
ode toch worden toegelaten (C. Art.
13; O. R. Art. 1).
 - c. De leden van het Comité van Be-
heer, die evenmin door de gemeen-
ten afgevaardigd worden (C. Art. 12).
 - En d. Voor nog niet de helft uit afgevaar-
digden van de gemeenten (C. Art. 12).
- Bij dit laatste moet echter in het oog
gehouden worden:

- a. Dat deze afvaardiging eene geheel
onwettige kan zijn, omdat tegen alle
Gereformeerde beginselen in, niet alleen
ambtsdragers, maar ook *gemeentele-*
den afgevaardigd kunnen worden
(C. Art. 10).
- b. Dat deze afgevaardigden *zonder last-*
brief komen.
- c. Dat er voor de wettigheid van de
Synode zelfs geene afgevaardigden
van de gemeenten *behoeven* te zijn,
daar de vertegenwoordiging der ge-
meente slechts facultatief is (C. Art. 9).

In dit alles ligt eene miskenning der zelf-
standigheid der plaatselijke kerken, een op
zijde zetten van het Presbyteriale be-
ginsel van kerkregering en een hulpen
van de hiërarchie. Immers de kerken rege-
ren niet zich zelve, maar worden gere-
geerd, en feitelijk geregeerd door de predi-
kanten.

Deze Bestuursregeling vestigt dus de Do-
minantie (Predikantenregering) en de
predikanten heerscht weer het *Genootschap*,
want terwijl ze van de gemeenten losge-
maakt worden, worden ze aan het Genoot-
schap zoo sterk mogelijk gebonden. Bewijs:

- a. De gemeenten mogen de predikanten
niet afvaardigen ter Synode, onafhan-
kelijk van de gemeenten hebben ze
zitting als ambtenaren van het Ge-
nootschap (C. Art. 12).
- b. Niet de kerkeraad noch eene verte-
genwoordigende vergadering, maar het
Comité van Beheer, door de niet ver-
tegenwoordigende Synode benoemd,
beoordeelt of een predikant kan wor-
den toegelaten tot de Bediening
(C. Art. 35, laatste gedeelte).
- c. Een beroepen predikant moet door
den secretaris-generaal vanwege het
Genootschap bevestigd worden (O. R.
Art. 26).
- d. De predikanten moeten zich o.a. ver-
binden om de gemeenten nooit te
onttrekken aan de Belgische Zen-
dungskerk (O. R. Art. 24).
- e. De predikanten kunnen door het
Comité van Beheer zonder goedkeu-
ring van de betrokken gemeenten ve-
plaatst worden (O. R. Art. 11 e.).

Gelijke miskenning van het Gereformeerde
beginsel van kerkregering ligt in de Sec-
tionaire Raden (O. R. Art. 26 v. o.).
Ongereformeerde is ook, dat het heilig
Avondmaal bediend wordt zonder vooraf-
gaande instelling van de ambten (O. R.
Art. 28) en even onchristelijk, dat eene
kudde niet als gemeente wordt erkend,
zonder dat zij in eigen behoeften kan voorzien
(O. R. Art. 28).

In deze kritiek beteekent C. de Constitutie,
en O. R. het Organieke Reglement.
Over de juistheid dezer kritiek kan dan ook
niet wel twijfel rijzen. De feiten liggen er
toe. Het Reglement is niet anders. En ten
overvloede spreekt de Belgische Zending-
kerk haar collegialistisch karakter zelve zoo
bealst mogelijk in art. 1 van haar Constitutie
uit, waar het heet: *La Société évangélique*
Belge, en revêtu de caractère d'un corps
ecclésiastique diment organisé, ajoute à son
titre celui d'Eglise Chrétienne missionnaire
Belge.

Dat wil zeggen: Het Belgisch Evangelisch
Genootschap, neemt het karakter aan van een
behoorlijk georganiseerd kerkelijk lichaam, en
voegt daarom bij zijn naam den *titel* van
Belgische Zendingkerk.

Zij verklaart dus zelve eigenlijk geen kerk
te zijn, maar slechts een *genootschap*, en
slechts als genootschap *ook den titel* te
voeren van Zendingkerk.

Er is dus althans oprechtheid. Er is
geen zweem van verbloeming. De Consti-
tutie zegt het zelve, dat we niet met een
kerk te doen hebben, maar met een ge-
nootschap, dat slechts in zijn *titel* kerk heet.

Over dit punt valt alzoo niet verder te
redeneeren. Het is eenvoudig zoo.

Toch gaat het daarom o. i. niet aan,
deswege de correspondentie met deze *Zen-
dungskerk* af te breken, en dat wel op de
volgende gronden.

Vooreerst blijkt uit Art. 2 der Constitutie,
dat deze Zendingkerk de Confessie van
Guido de Brès aanvaard heeft, en alzoo het
historisch beginsel belijdt, dat de Christe-
nen in België terug hebben; te keeren tot
de Belijdenis der vaders. Alleen Art. 36
hebben ze hiervan uitgezonderd.

Deze kerk belijdt dus ook Art. 30, 31
en 32 van onze Confessie, en overmits nu
de in deze artikelen beleden beginselen van
kerkregering geheel indruischen tegen het-
geen ze zelve in haar Kerkordening vast-
stelt, staat de weg open, om haar van
haar Reglement naar haar Belijdenis terug
te roepen.

In de tweede plaats rijst de vraag, of
men zich in België ooit bewust is gewor-
den van den strijd die tusschen het Regle-
ment en de Belijdenis bestond.

Wij althans twijfelen hieraan, en achten,
dat men zijn Reglement vaststelde, gelijk
men dat deed, zonder zelf te vermoeden,
dat men hiermee van de Gereformeerde
Belijdenis afweek.

Ons althans is niet bekend, dat hierover
oort eenige strijd in den boezem der ker-
ken gewoed heeft.

En in de derde plaats moet er o. i. op
gelet, dat deze broederen in geheel buiten-
gewone omstandigheden, te midden van
een geheel Roomsche land, leefden, en er
reeds daardoor niet in konden slagen, om
het Christelijk leven zoo snel tot juiste
kerkelijke regeling te brengen; daargelaten
nu nog de vraag, welke moeilijkheden haar
van Overheidswege in den weg geleed.

Het wil ons daarom voorkomen, dat
men, wel verre van de correspondentie
af te breken, veeleer gehouden is, de broe-
deren in België, bij gemotiveerd stuk, op
wat in hun kerkinrichting ontbreekt, zal
hebben te wijzen, en alsdan zal moeten
afwachten, in hoever zulke een broederlijk
advies in goede aarde valt.

Het geldt hier een zeer zwakke plant,
die niet teederheid moet worden aang-
eraakt.
Maar zoo stellig als dit bij ons vast-
staat, even beslist dient uitgesproken, dat
men de broederen uit Brussel, die deze
leemten inzien, en deswege niet tot de ge-
meenschap van dit Genootschap kunnen of
mogen toetreden, niet in verlegenheid mag
laten.

Ook zij moeten geholpen worden, en
kunnen zelfs niet wachten tot de reorgani-
satie en reformatie der Belgische Zending-
kerk is tot stand gekomen.

Immers hier verlopen minstens jaren mèd.
Het eenvoudig zal daarom zijn, dat de
broederen in Brussel verwezen worden naar
een naastbijgelegen classis, en met hulpe
van deze classis tot insteering van hun
kerk overgaan.

Ons kerkverband is toch allerminst aan
de grenzen van ons land gebonden.

Naar rechts en links kunnen we over
de grenzen heen schrijden, en niets zou ons
liever zijn, dan dat men eenvoudig de
Gereformeerde kerken van Benthem, Oost-
Friesland en België met ons in verband
kon laten treden.

Misschien kan dit, om de regeeringswet-
ten van Pruisen en België niet in elk op-
zicht, maar dit doet er niet toe.

Dan verbindt men zich zoover het kan.

Kerkelijk anarchisme.

In verband met wat we onlangs over den
invloed van het kerkelijk anarchisme op
de geesten schreven, ontvingen we van den
heer P. B. G. Moora onderstaand schrijven,
dat we volgaarne opneemen en beantwoor-
den.

Het luidt als volgt:

Mijnheer de Redacteur!
Nu de drukte der verkiezingen voorbij is, zou
ik geloof ik, de moeite loonen, eens hielder aan
uwe lezers uitte te zetten, dat de misdaden in
den laatste tijd door drie predikanten der Ned.
Herv. Kerk bedreven, psychologisch saluut-
angen met het kerkelijk anarchisme, dat deze kerk
in beginsel huldigt.

In uw stukje van 18 Maart, getiteld »Droev-
verschijnselen», ging u op de kwestie niet in;
maar de meesten uwer lezers zullen, evenzeer
als ik, toelichting noodig hebben om dat ver-
band te vatten.

Verder zou ik u willen vragen, wat u zou ant-
woorden, als morgen aan den dag zulke misda-
den bedreven werden door een Gereformeerde
predikant.

Dat zou toch kunnen, niet waar?
Dan zou u toch niet spreken van anarchie,
want 't Calvinisme is toch zeker met anarchie
niet verenigbaar?

En 't gaat ook niet aan, om te zeggen: Ja,
zie je, menschen, die predikant behoorde alleen
maar in naam tot ons; in 't wezen der zaak be-
hoorde hij tot die anarchisten-bent, die men ook
wel Ned. Herv. Kerk noemt.

Of moest dat stukje van 18 Maart, zoo mooi
begonnen met »Wie van u zonder zonde is
enz.» ook dienst doen, om de Ned. Herv. Kerk
eens een hak te zetten? Dat zou ook kunnen,
maar dan dienen zulke dingen er bij gezegd
te worden.

Hoe 't zij, u zal velen een dienst doen, als
u dat psychologisch verband eens uiteenzet.

Immiddels ben ik gaarne,

Uw dw. du.

M.

Ter beantwoording hiervan wijzen we op wat
de heer Benoist, de bekende redacteur van
de *Revue des deux mondes* nog onlangs zeide,
dat namelijk het anarchisme, met zijn dyna-
mismen op straat, slechts het droef-
gevolg was van het zedelijk anarchisme, dat
in de Fransche conscientie heerschte.

Ook de heer Moora weet wel uit de
historie, hoe bijna alle belangrijke anar-
chistische woelingen vooraf zijn gegaan door
het uitbreken van enkele zeer ergelijke

misdaden tegen de zedelijkheid en het
leven.

Ook uit de kerkhistorie is hem wel be-
kend, hoe in de dagen die aan de Refor-
matie voorafgingen, ook onder de toenma-
lige Roomsche geestelijkheid zulke misda-
den herhaaldelijk zijn voorgekomen.

Dit nu is een zielkundig verschijnsel, dat
allerwege doorgaat.

Als er geen wet en regel is; wanneer een
ieder doet wat goed is in zijn ogen; indien
de een dit en de ander dat predikt; en er noch
hand van belijdenis, noch vastheid en een-
parigheid van overtuiging is; en zelfs over
de zedelijke begrippen allerlei opinien in
dezelfde kerk aan het woord komen; is het
niet te sterk gesproken, zoo ge spreekt
van een *kerkelijk anarchisme*.

Op die wijze nu gaat de *tucht* over de
geesten weg. Men voelt en kent geen ban-
den, geen vastigheid meer. Alle fundamen-
ten dreigen in beweging te geraken.

Dit nu gevoelt een leeraar sterker dan een
leek, omdat hij telkens geroepen wordt om
zijn gevoelens uit te spreken, en dus een
regel te stellen.

Dit geestelijk anarchisme nu brengt *anar-
chie*, d. i. gemis aan regeering in den eigen
geest tweevoud. Men gevoelt zich niet meer
geregeerd door een hogere macht, maar
regeert zichzelf naar wilkeur.

En dit nu brengt een verslapping in den
zedelijken levenswoning tweevoud, die de zielen
verwoest, de conscientie in een strik vangt,
en zoo dikwijls ongemerkt kan leiden naar
paden van schrikkelijke zonde.

Uit de Pers.

Belangrijk is het slotartikel van wat De.
Fernhout in de *Utr. Kerkbode* over de Kerk
schreef.

Het luidt aldus:

Bij een vluchtig onderzoek bleek ons, dat onze
Gereformeerde Kerk, te beschouwen zij, een ant-
woord geven, dat aan duidelijkheid en beslissel-
heid niets te wenschen overlaat. En naar de Nederl.
Gereformeerde Kerk en naar den Heidelb. Catechi-
smus en naar de Liturgische Schriften is ze voor
niets anders en voor niets minders te houden dan
voor eene vergadering van ware geloovigen. En
van staat derhalve, dat eene bediening des Woords
die daarvan uitgaat en de Gemeente in hare sa-
menkomsten als eene vergadering van geloovigen
toesprekt, wel verre van in strijd te zijn met de
belijdenis onzer Kerken, juist omgekeerd met haar
in overeenstemming is en door haar gesicht wordt,
en eveneens dat eene bediening die de saamge-
men gemeente als een ongelovigen schare of als een
onbekende menigte behandelt door onze belijdenis
geoordeeld ligt en zich vergriipt aan het Lichaam
van Christus. Dit moet en kan duidelijk zijn voor
elk die zich de moeite van onderzoek en naden-
ken getroosten wil. Men houde daarom op zich
tegen de bediening des Woords te stellen, die on-
ze gereformeerde kerken eischen, als was ze iets
nieuws, iets vreemds en als had ze ook maar iets
gemeen met Pelagiaansche en Remonstrantsche
»algemeenheid».

Toch gevoelen we zeer goed, dat tal van broe-
ders en zusters, die voor huijzen ook op dit punt
de belijdenis van hunnen Kerk in al hare gevolgen te
aanvaarden. Er rijzen hier vragen en bedenkingen,
vooral ten aanzien van de praktijk, die allen schijn
van recht hebben.

Deze b. v. of het dan inderdaad de bedoeling is
onzer belijdenis, dat ze leeren dat alle leden der
Gemeente hoofd voor hoofd van de kleinste tot de
grootste worden eenigen twijfel door den Heiligen
Geest wedergebohren zijn. Dit toch moet hun in-
zems rechtstreeks volgen uit de leer, dat de Ge-
meente moet worden beschouwd als eene vergade-
ring van ware geloovigen. En nu zijn ze er verre
van zulk een voorstelling toe te denken aan de be-
lijdenis onzer Kerken en meenen ze integendeel —
en terecht — dat dit tegen Gods Woord, de be-
lijdenis en de ervaring lijnrecht inloopt, maar daar-
om juist verzetten ze zich dan ook tegen wat de be-
lijdenis toch uitdrukkelijk leert en tegen elke pro-
ductie die daarmee overeenkomt.

Hier nu is misverstand. Noch de Gereformeerde
Kerk, noch eene gereformeerde Leeraar heeft ooit
geleerd, dat alle leden van de geïnstiteerde Kerk,
van de eerste tot de laatste, zonder eenigen twijfel
ware kinderen Gods zijn. Het tegendeel is waar.
Ze hebben steeds gestaan in de overtuiging, ze
hebben hield beleden en rusteloos met allen ernst
het een legelijk aangeerd, dat zich in de geïnsti-
teerde Kerk van Christus onder de ware kinderen
Gods steeds vermenigd hebben, nog meenen en tot
den jongsten dag toe altoos meenen zullen na den-
ken, die wel den schijn des geloofs en de gedaante der
goddelijkheid hebben, maar 't wezen en de kracht
daarvan verloochen.

Overtuigd blijft dit al aanstands uit diezelfde
een-dergiste Zondagsafdeeling van den Heidelb.
Catechismus, die ook zoo duidelijk bewijst, dat naar
eene belijdenis de Gemeente is eene vergadering van
ware geloovigen. Of loer zou het anders denkbaar
zijn, dat een lid der Gemeente »door het verbieden
van de Sacramenten uit de Christelijke Gemeente
en van God zelf uit het rijk van Christus» ge-
sloten werd?

De christelijke baan, gelijk hij in Zondag 31 en
niet minder zooals hij in 't Formulier van den ban
beschreven wordt, rust op de veronderstelling, dat er
in de rechtbare geïnstiteerde Kerk kunnen zijn en
voor geloovigen kunnen gerekend worden mens-
chen, die aan 't geloof vreemd zijn.

In gelijken zin, en niet minder duidelijk, spreekt
zich de Nederl. Geloofsbelijdenis uit in Art. 29:

»Wij spreken hier niet van het gezelschap der
hypocrieten, welke in de Kerk onder de goeden
vermengd zijn, en hierintusschen van de Kerk niet
zijn, hoewel zij naar het Lichaam in dezelve zijn.»
Woorden, die bewijzen hoe het naar de Geloofsbe-
lijdenis zelfs geen hooge uitspreiding, maar veeleer
regel is, dat er onder hen die tot de Gemeente
gehooren en onbedrevelen zijn. En onder de Gerefor-
meerde en onbedrevelen zijn. En onder de Gerefor-
meerde was er nooit en is er nog niemand, die
daarop ook maar iets zou willen afdingen. Men
dichtte dus noch der Belijdenis, noch dengenen die
met haar instemmen meeningen toe, die zij zelve
zoo nadrukkelijk mogelijk verwerpen.

Maar, zoo vraagt men, als er dan in de geïnsti-
teerde Kerk geveinsden kunnen zijn en ook door-
gans *werkelijk* zijn, hoe kan dan zulk een Kerk
nog beschouwd en behandeld worden als eene
vergadering van ware geloovigen?

Het antwoord op die vraag ligt in wat we soe-
ven aanhaalden uit art. 29 van den Ned. Geloofsb.
De Belijdenis zegt van de hypocrieten, dat ze in
de Kerk onder de goeden vermenigd zijn, en *hierin-
tusschen van de Kerk NIET zijn, hoewel zij naar het
Lichaam in dezelve zijn.*

en zodra hij als een ongelovige en goddeloos
openbaar wordt, uit haar midden wordt weggedaan.

Een voorbeeld moge dit ophelderen. Stel iemand
heeft aan een boom met een breede kruin van
takken en twigen, hier en daar een tak en twijg,
die in 't aanien volmaakt op die van den boom
gelijken, zoo konstig en lijk weten aan te brengen,
dat ge niet in staat zijt ze zoo op 't oog te onder-
schieden. Zijn dan die van buiten aangebrachte
takken en twijgen waarlijk van den boom? Ieder
weet beter. Zult ge dan, wetende dat er valsch-
heden aan zijn takken gebonden zijn, zeggen dat
nu die boom geen boom meer is en hem dus om-
houwen? Ge denkt er geen ogenblik aan. Ge zult
u boom uw boom blijven noemen en juist omdat
ge hem voor een waren boom houdt, zult ge alles
doen wat in uw vermogen is om de aangebonden
twijgen te onderscheiden en ze zoo voorzichtig te
verwijderen, dat ge geen takje van uw boom
verliest.

Welnu, die boom is uw Kerk. Uw Kerk van
wie ge weet, dat onder hare leden, die met haar
uit een wortel groeiden en een leven leven, zich
ook geveinsden meenen, die niet waarlijk van haar
zijn. Deze wetenschap zal u nu echter niet ver-
leiden om of uw Kerk geen Kerk, d. i. geene ver-
gadering van ware geloovigen te noemen, of te
zeggen, dat al wat uitwendig in haar gezien wordt,
nu ook tot het laatste man toe zeker en gewis met
haar uit het mystieke lichaam van Christus opkwa-
men, maar ge zult uw Kerk in haar geheel als Kerk
aanvaarden en slechts wat zich in woord of daad
als niet tot haar behoorende kennen doet, met alle
ontzigtigheid van haar uitsluiten. Zoo behoudt ge
uw Kerk in waarde houdende wat zij naar den
maatstaf dien de Heere u in handen gaf tot haar
moet rekenen en uitsluitende wat naar diezelfde
maatstaf gemeten van haar niet is.

Doet ge anders, laat ge, omdat ge weet hoe in
de zichtbare Kerk ook hypocrieten zich mengen,
uw Kerk als vergadering van ware geloovigen los,
dan geeft ge den ongelovigen en goddeloos
rechtens plaats in uw Kerk en hebt ge daarmee
sooveel u aangaat uw Kerk vernietigd.

Daar loopt dan ook het afdrijven in doopsche
dwalingen steeds op uit. Men houdt zoo de Kerk
voor een bonten hoop waarin zowel de ongelovigen
als de geloovigen rechtens een plaats hebben
en men zoekt naar wilkeurig maatstaf in de
hoop nu uit, wie men voor kinderen Gods houdt,
om dan van hen te zeggen: dat is nu het Sion
Gods in de Kerk.

Zoo is men dan de geïnstiteerde Kerk als open-
baring van het Lichaam van Christus kwijt geraakt
en blijft er geen enkele reden over, waarom men
nog in de geïnstiteerde Kerk tucht zou oefenen.
Wat komt het er ook nog op aan of zulk een waar-
deloos school er wat meer of min onrein uitzi-
t? Het Sion Gods, dat zich van haar zorgvuldig onder-
scheidt, deert dat niet in 't minst. Ja, wel beschouwd
is de verloschening en reformatie van de Kerk
han in 't oog te houden. Zij onken en
achten er dikwijls te meer om in een zoo donkere
kerkelijke lijst komt de glans van hunne godzalige
heid nog zooveel beter uit. Een inderdaad schrik-
kelijke beschouwing, lijnrecht inlopend tegen onze
gereformeerde belijdenis en tegen 't Woord onzes
Gods, een diepdonkere beschouwing, die een
even schuldige praktijk na zich sleept moet. En
toch, daarbij kwamen honderden in het Synodaal
Genootschap reeds uit en daaraan leidt noodake-
lijk de richting waarheen ook in de ontkomene
kerken sommigen nog altoos het aangezicht keeren.

Of we dan beschouwingen en bedoelingen
als we boven met wat scherpe kleuren tekenenden, aan
alle broeders en zusters toedichten, die het gerefor-
meerde kerkbegrip en de gereformeerde kerkelijke
praktijk niet aandoen? We denken er niet aan.
Zelfs achten we het zonde voor God hen ook maar
te verdedigen van bewuste dooperij. Bij verreweg
de meesten is daarvan schijn noch schaduw.

Voor 't meereendeel is onkunde hier oorzaak van
dwaling. Men doorniet de dingen niet en daarom
zult men te verkeerd. Ook is er bij velen een
oprechte en heinnelijke vrees, dat de gerefor-
meerde prijklijke schade zal doen aan de zaligheid
der zielen.

Men is bang, dat daardoor onbekeenden die op
hun uitkomst de laatste hoop hebben tot de Kerk, die
reeds zoo licht vertrouwen op deren valschheid grond
nog meer vastgezet zullen worden. En ook — men
is nog niet ontkomen aan de naderking van 't
leven onder het Herv. Kerkgenootschap, waar de
veraking van de tucht de kerkelijke gemeenschap
al meer tot een bonten hoop maakte, waarvan men
al te goed gevoelde dat ze — in vele gevallen
althans — niet of ter nauwer nood nog als open-
baring van het Lichaam van Christus, als eene
vergadering van geloovigen kon beschouwd worden.
Toen gewende men er zich aan te onderscheiden
tusschen »de Gemeente» en »'t Sion Gods» in de
Gemeente; toen gold het als een kenmerk van
rechtvaardigheid en trouw als een Leeraar in zijne
prediking de saamkomsten schare als een schare
van ongelovigen toesprak en behandelde, en 't kost,
vooral den ouderen onzer, moeite om zich nu op
eenmaal van die ten deele gerechtvaardigde be-
schouwingen los te maken.

Men hebbe dus geduld, en zij bij ernstigen we-
stand van alle doling op dit punt toch voorzichtig
en geduldig tegenover broeders en zusters die nog
niet mee kunnen komen. En vooral de bediening
des Woords rekene, in vermindering van alle een-
zijdigheid die hier vooral allerverderfelijkst zou zijn,
met het feit dat niet allen die Israël zijn ook uit
Israël zijn. Ze zij bediening der Sleutelmacht naar
Zondag 31 van de Heidelb. Cate. en opene niet
alleen voor de geloovigen, maar althans ook voor de
ongelovigen onder rusteloze herhaling van het
vermaan des apostels: »Beproeft u zelve of gij in
't geloof zijt, onderzocht u zelve» en duidelijke
prediking van den arbeid en de vrucht des Geestes
in de toepassing der waarheid bij Gods kinderen.
Dan, hiervan zijn we zeker, zal de waarheid Gods
getuigenis krijgen in alle conscienties, en welhaast
alle gevaar van Doopschen kant op dit punt te
boven gekomen zijn.

Dit is voorzichtig en naar waarheid uitgedrukt.
Het beginsel moet vastgehouden, maar de
liefde voor de broeders zij tegemoetkomend, en
niet veroordeelend.

Buitenland.

Afrika. Mishandelingen van inboor- lingen.

Gelijk bekend is, hebben de Duitschers Ka-
merun in Afrika bezet, en is daar Duitschland
zeer bealst tegen de slavenhandel opgekomen.
Toch gebeuren er in Kamerun dingen die niet
minder vreeselijk zijn dan de ruwste mishande-
lingen waaraan de slaven wel blootstaan.

De berichten daaromtrent zijn zoo menig-
vuldig en zoo eenzijdig, dat er geen twijfel
meer daaromtrent kan gekoesterd worden.

Eenigen tijd geleden brak er een oproer in
Kamerun uit onder de negersoldaten, om-
dat Gouverneur Leist hanne vrouwen had
laten geeselen na te eerst te hebben doen
ontkleeden, hetgeen door den Zendingel,
uitgaande van het Basische Zendinggenoot-
schap, bevestigd is. Tot verontschuldiging
dezer handeling van den bewindhebber werd
aangevoerd, dat van een ontkleeding geen
sprake kon zijn, wijl de negers en negerinnen
geen kleederen dragen; en dat het toepassen van
lijfstraffen in het gebied, dat onder Duitsche be-
scherming staat iets gewoons is, daar men op
eene andere manier de traagheid der inboorlin-
gen niet kon overwinnen.

De eerste verontschuldiging houdt geen steek,
want het is een feit, dat de negerbevolking wel
deggelijk katoenen kleederen draagt. De andere
»verontschuldiging» (?) wordt bevestigd door de

mededeelingen van een man die ook in Afrika
gereisd heeft, Friedrich Kallenberg, welke beweert
dat dagelijks mishandelingen van negers en nege-
rinnen voorkomen. Ik heb waargenomen, dat
de jongste onderofficier gelijk de jongste be-
ambte het recht heeft of liever neemt om bij
de nietigste aanleiding ongestraft de onder hen
staande zwarten met de nijpaardzweep te laten
slaan of op andere wijze wreed met hen te han-
delen. Vele voorbeelden daarvan heb ik met
eigene oogen aanschouwd. Op het station Ram-
gang werden bijna dagelijks slagen met genoemde
zweep onder de soldaten zowel van de bezet-
ting als van de Oost-Afrikaansche maatschappij
uitgedeeld. Als men naar de reden vroeg, dan
gaf men steeds redenen op die bij lange na niet
zulk eene barbaarsche strafteffening rechtvaar-
digden. De directeur der plantage Lewa liet
dertien inwoners van een genabuurd door, waar-
onder een vervallen grijsaard, ieder twintig slagen
met de nijpaardzweep geven, omdat zij ge-
weigerd hadden, lasten naar Pongwe te dragen,
waartoe zij volstrekt niet verplicht waren.

De commandant van het station Massinde
handelde op gelijke wijze met zijn kok, die enige
dagen achtereen niet voor goed koffie gezorgd
had. De opvolger van dezen officier liet twee
negersoldaten, die in een roofhandel met vrouwen
gewikkeld waren, ieder zooveel slagen met de ge-
veerde zweep geven, totdat zij bewusteloos van de
plaats der strafteffening moesten worden weg-
gedragen. Daarbij moest men in aan

moedijk. Doch niets is te veel, als het dient om Gods Woord beter te doen verstaan.

Uitkomen voor den Heere.

Op mijn veertiende jaar, zoo verhaalt een godvreezende dame, moesten mijne ouders een groote reis maken, waarbij het onmogelijk was mij mee te nemen.

Ik zou dus voor een tijd naar een kostschool gaan, wat mij, toen ik er voor 't eerst van hoorde, groot genoeg deed, want ik verbeeldde mij, dat een meisje hetwelk naar de kostschool ging daardoor aanstands hooger kwam te staan dan die thuis bleven en zij al min of meer een dame werd. Doch zie, toen de tijd gekomen was om vaarwel aan allen te zeggen, werd ik zoo bedroefd als een klein kind. Toen ik echter het groot gebouw beschouwde, dat er zoo prachtig uitzag, begon mijn gevoel van trotscheid weder op te komen, en ik gevoelde mij werkelijk iemand van betekenis.

Er waren twee meisjes met mij in de kamer die ik kreeg. Nettie, die zestien jaar oud was, een meisje, met wie ik ineens ingenomen werd, en Ida, die twee maanden jonger was. Wij leerden elkander zeer spoedig kennen, en werden ook zeer goede vrienden. Ik had gemeend recht te krijgen te zullen zijn dien eersten avond, en te toonen dat ik naar huis verlangde: — doch neen — alles was gauw vergeten. Toen het klokje geluid werd, ons te kennen gevende, dat wij naar bed moesten gaan, ontkleedde Nettie zich zeer spoedig en ging ter rust.

Ik begon te twifelen wat te doen, zag op mijn Bijbel en sprak tot mijzelf: «Ik moet nog lezen, maar Nettie heeft niet gelezen.»

Nu kwam de gedachte in mij op: «Tehuis zijn er die lezen en bidden; ik kan toch niet mij zoo gedragen als wou ik schijnen beter te zijn dan mijn vrienden.»

Doch weer klom het: «Ja, maar moeder heeft mij doen beloven, dat ik toch nimmer zal vergeten te lezen en te bidden.»

Nu dacht ik: «Ik kan in het geheim lezen en bidden; hoe kan ik bidden en mijn Bijbel lezen wanneer er twee toeschouwers zijn? Mijn binnenkamer moet mijn eigen hart zijn.»

Maar, dacht ik weer, als ik zoo misschien op zorgeloze wijze begin te bidden dan zal ik wellicht ophouden te bidden. Ik moet voor mijn God nederknielen. Ach! maar waarom moet ik juist knielen? Ik kan even zoo goed bidden als ik in mijn bed ligt; en als ik dat doe, zullen die twee meisjes toch niet al den tijd naar mij kijken?»

En zie, ik luisterde werkelijk naar de stem van den verleider, en ging naar bed, doch met een ongelukkig, rusteloos gevoel. Just toen nam Ida haar Bijbel, en begon te lezen. Ik dacht dat zij nu mijn Bijbel ook, en op eens had ik een veel lichter gevoel. «Was mij alsof er een groot gewicht van mijn hart was afgewen. Toen ik mijn Bijbel nam wilde ik wel tevens God om vergiffenis vragen. Terwijl ik nog aan het lezen was, ging Ida in een hoekje van de kamer, knielde neer en bad. Doch zie! zoodra zij opstond zei Nettie:

«Ik zou wel willen weten of gij ook iederen avond uw Bijbel leest en een gebed doet.»

«Ja, herman Ida, ik verzuim dat nimmer.»

«O! zei Nettie, ik doe dat nooit.»

«Ik zoude mij schamen zulks niet te doen» zei Ida.

Nu was er niet de minste hoogmoed of trotscheid in dat gezegde. Het was enkel een kalm, bedaard, doch tevens beslist antwoord. Nadat ik ook gebeden had, ging ik in hetzelfde bed met Ida ter rust.

Zij viel zeer schielijk in slaap, doch nimmer kon zij hebben geloofd tot welken grooten zegen zij mij dien avond geweest was. En niet alleen was zij een zegen voor mij, maar eenige jaren later hoorde ik dat Nettie, die niet uit een Christelijk huis was gekomen, een kind des Heeren was geworden. Haar eerste indrukken, zei zij, had zij ontvangen dienzelfden avond dat Ida zoo beslist was in haar dienen van den Heere.

Ach! maar hoe gevoelde ik — vol beschaamdheid dat ik beschaamd was geweest mijn Heiland te erkennen. Kinderen, schaaft u toch nooit voor Jezus uit te komen. Gij weet niet welk een zegen gij voor anderen kunt zijn, en de Heere Jezus zegt immers in Zijn dierbaar Woord, ja leest het eens. Het staat in Lukas 9 vs. 26.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

HAARLEM, 17 April 1894.

Mijnheer de Redacteur!

Nu de bespreking der vijfde bede van het «Onze Vader» ten einde is, zij het mij vergund een plaats te mogen ontvangen voor een paar vragen.

Volgens de verklaring van den Catechismus zou de Heere aan Zijn discipelen met deze bede ook geleerd hebben, dat zij tot hun dood toe vergiffenis nodig hebben ook voor «de boosheid, die ons altijd aanhangt.» Hieronder moeten we toch zeker verstaan, wat de Schrift en ook de Catechismus in zijn laatste afdeeling «het vleesch» noemt. Nu staat het, op grond van het getuigenis der Schrift, vast, dat deze «boosheid» den gondaar schuldig stelt voor God. Immers noemt zij «het bedenken des vleesches» «vijandschap tegen God» (Rom. VIII: 7) en in de eerste bekeering, wanneer een zondaar zich naar den eijch van het Werkverbond moet oordeelen, zal hij dit dan ook erkennen. Maar nu leert immers de Schrift, dat een geloovige tot zijn dood toe dit «vleesch» moet bij zich houden, omdat het aldus Gods wil is. En hieruit zou immers volgen, dat een gebed om vergeffenis met Gods genade geopenbaard wil. En de reden daarvoor is m. i. deze, dat de Heere Zijn geloovigen hier op aarde houdt ten dienste van Zijn Koninkrijk, dat hier op aarde een leven zonder lijden of strijd openbaar is, en dat het strijden zou met Gods gerechtigheid een zondeloos menschen lijden of smart, op wat wij ook te doen ervaren. Maar als het nu Gods genade geopenbaard wil is, dat Zijn kind tot den dood toe met het vleesch zal behoeft blijven, dan kan dit toch niet als schuld aan aangerekend worden, wijl gehooraamheid aan Gods genade geopenbaard wil niet zonde kan zijn. B. v. God verbiedt den doodslag, en toch is de Overheid schuldig, die den moordenaar niet met den dood straft. En dit laatste heeft alleen zijn grond in Gods ordinantie, dat «wie des menschen bloed vergiet, zijn bloed door den mensch zal vergoten worden», dat «de Overheid

het zwaard draagt, tot straf dergenen die kwaad doen», en vinden iemand met het zwaard zal doodden, die moet ook zelf met het zwaard gedood worden» (Gen. IX: 6, Rom. XIII: 4 en Openb. XIII: 10) Hetzelfde gebod verbiedt om iemand te slaan, en toch werd ten tijde van Ahab een man met den dood gestraft, omdat hij weigerde op Gods last een van de zonen der profeten te slaan (1 Kon. XX: 35 en 36) Hieruit blijkt dus, dat onderwerping aan Gods genade geopenbaard wil nooit schuldig kan stellen. Ook verdient het onze aandacht, dat de heilige Paulus in Romeinen VII wel bitterlijk klaagt over zijn verdorvenheid, maar met geen woord te kennen geeft, dat hij zich deswege schuldig voelt voor God; omdat hij die verdorvenheid als een vijandin beschouwt, waar hij naar zijn innerlijkst wezen vlak tegenover staat. En be-riep iemand zich hier tegen op Psalm I, dan zij opgemerkt, dat David spreekt uit het gevoel van een hege dubbele zonde, terwijl Paulus een tegenstrijdigen toestand beschrijft, dien hij in zich zelf waarnaam. Tusschen beide bestaat dus een niet onbelangrijk verschil, waar ook door U op gewezen is, jaren geleden, in een Uwer artikelen over de «Volmaaktbaarheid».

Een tweede modelijkheid, die hiermede in verband staat, is deze: Of Gods eischen in het Genadeverbond aan den geloovige de blofsten van dat verbond dekken. M. a. w. of God niets meer eischt, dan Hij geeft. In den regel, vergis ik mij niet, krijgen we deze voorstelling, dat een geloovige uit dankbaarheid Gods wet volkomen moet gehoorzamen, en toch in dien eisch te kort komt. Het zeggen toch, dat Gods kind de wet volkomen kan doen, als het maar aldoor geloof, neemt de modelijkheid niet weg, tenzij men de geloofsvoetening, echt Pelagisch en Arminiaansch, in den macht van den geloovige zelf stelt, in lijnrechten strijd met het woord van den Christus: «Zonder Mij kunt gij niets doen» (Joh. XV: 5). Hieruit zou dus volgen, of dat God in Zijn Verbond alle genade heeft toegezegd, die tot aulk een volkomen gehooraamheid noodig is, of dat Hij geen meerderere gehooraamheid eischt, dan waartoe Hij zelf genade schonk, of dat Hij een volkomen gehooraamheid eischt, maar de daarvoor noodige genade onthoudt. Het eerste kan niet, wijl dan de geloovige nooit zou zondigen, omdat Gods belofte onvoorwaardelijk en Zijne genade onondersteldelijk is. Het tweede wordt gedrukt door het bezwaar, dat dan de geloovige geen schuld zou hebben wijl hij toch niets minder deed dan waartoe de Heere hem genade schonk. De voorstelling toch, alsof God de Heere den Zijnen genade geopenbaard schonk om volkomen gehooraam te zijn, en zij die volkomen gehooraamheid niet betoonen, strijdt met de belijden van een onondersteldelijke genade, en heeft tegen zich, dat er dan een oorzak moet zijn, waarom de geloovige in gebreke blijft. En tegen die oorzak schonk God hem dan geen genade. Want schuldig is de mensch alleen, als hij niet voldoet aan Gods eisch. Het zeggen van den Catechismus, dat «God den mensch zoo geschapen heeft, dat hij dat kon doen, maar zich door moedwillige ongehooraamheid van deze gaven heeft beroofd» (Antw. 9), geldt hier tegen niet. Voorziet wordt daar de staat van den mensch in het werkverbond, niet in het genadeverbond besproken. Ten tweede wordt in de wedergeboorte en bekeering de zonde niet weggenomen uit onze natuur, en staan wij dus in dit opzicht ons leven lang achter bij Adam in den staat der rechtheid. En ten derde kan er van «moedwillige ongehooraamheid» bij den geloovige geen sprake zijn. Ook ons Doopsformulier kent alleen een «uitvreesheid in zonden vallen». En zoo schijnt alleen het derde standpunt over te blijven, nl. dat God van Zijn verlossing wel een volmaakte volbrenging Zijner wet eischt, maar hun niet al de genade schenkt, die zij daarvoor noodig hebben. Toch doet deze voorstelling de bedenking rijzen, dat zij den geloovige, die het ernstig opneemt, moedeloos maakt. Als ik toch vooruit weet: Zoover kom ik in dit leven nooit, en elk oogenblik wordt mij de eisch voorgehouden: Zoover moet ge zijn, en dat wel onafgebroken, dan is de verzuchting schier niet te weren, dat het eigenlijk een onmogelijke werk is, dat van ons geëischt wordt. En wijl nu de behandeling van de leer der waarheid m. i. ook medebrengt, dat de praktische vragen van het leven ook besproken worden, wenschte ik dat deze vragen enige beantwoording in Uw blad mochten vinden.

U dankzeggende voor de plaatsing van dit schrijven, teken ik mij

Met achting,

Uw Hooggeacht. dienaar

G. MITO.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Zeist B. Dr. A. G. Honig te Ouda-hoorn. — Nieuwendam (N.H.). J. Sybrandi te «Gravendeel». — Emmen, J. A. de Bruijn te Nijmegen. — Ridderkerk, W. Verheul, cand. aan de Vrije Universiteit. — Dussen, H. Vissink te Gamenen. — Oenkerk (Fr.) A. Rispens te Hijn.

BEDANKT: Serooskerke B. G. Vlug te Barch-drecht. — Ond. Schoonebeek, T. Bouma te Doorn. — Nunspeet, S. Oulkerk te Zalk en Veenendaal.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Heukelum, G. B. Fijnvandaat Gr. te Nieuwerkerk (Zeeland). — Hoogland, J. Barbas Ja. te Schaarsbergen. — Domburg, Nieuw-Stradskanaal, Lollum, Alkmar, Terkaple Waaxens en Bovenstille, L. H. K. Bleeker, cand. te Wierup. — Wierup, L. H. F. Crentberg te Pernis. — Hei- en Boicop, W. M. Zijlstra te De Vuursche. — Opjnen en Heeselt, J. J. de Kat Angelino te Dell. — Hoonaar, J. G. Huisman te Giesdam. — Oldenhoorn, Bolle-stein te Putten (Veluwe). — Utrecht, J. H. Gun-ning J.H. te Leiden. — Wateringen, P. Burdett te Krimpen aan de Lek. — Wijngaarden, W. Tim-mermans Paquy te Hoogerstijde. — Zoutelande, P. de Buck te Oost-Kapelle. — Bredervoort (toez.), B. W. Aalders, cand. te Amsterdam.

AANGENOMEN: Schiermonnikoog, L. A. Bahler, cand.

BEDANKT: Kootwijk, W. J. M. Engelberts, cand. te Hadel. — Batensburg, H. C. Spekman te De Wijk en IJhorst. — Oostvoorne, J. W. E. van Loon, cand. — Bilja, E. M. van IJendijk te Kapelle (Zuid-Bevel). — Ransp, en Aalten, H. J. Roosbeek te Varik. — Elbergen, A. Tap te Gamenen. — Poppinga, T. S. van der Leij Wa. te Tjallebert. — Hoede-kenkerke, A. Veenhuijsen te Nederhorst den Berg.

Advertentien.

Heden werden wij diep bedroefd door het zeer smartelijk verlies van onzen ge-liefsten Echtgenoot en Zoon,

ALBERTUS KOLKMAN,

in den nog jeugdigen leeftijd van 27 jaren, ons nalatende een lief zoonje van 2 jaar. «Doodarm en vele zonden», dit beledt hij van zich zelf, doch Jezus nam ze van hem over, en zoo had hij vrede gevonden in Hem.

Dat hij dien vrede nu ten volle geniet, strekke ons mede tot stille berusting!

ALEIDA KOLKMAN,

geb. ESSELENK.

J. H. KOLKMAN.

Getelaar, 27 April 1894.

Eenige algemeene kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurige ziekte, doch nog zeer onverwachts, mijn geliefde Echtgenoot,

AALTJE GROOTHUIS,

in den ouderdom van 58 jaren en 7 maanden.

Namens mij en kinderen,

R. P. v. t. HOF BOERMA, Boekh.

Groningen, 26 April 1894.

Christelijk Instituut voor Jongens, te Nieuwe-Pekela.

In een gezonde streek aan de Stoomtram ge-legen. In- en Externaat. Onderwijs in de drie moderne talen, voornamelijk met het oog op de behoeften van den handel. Opleiding voor EXAMENS.

PROSPECTUSSEN op aanvraag bij

het Hoofd der Inrichting,

E. UBELS.

Vrije Universiteit.

Wel worden ons nog telkens bij verrassing giften voor het Studiefonds gezonden, waarvoor wij een erkentelijk hart houden, want elke gift der liefde is een onverdiende verrassing, waar-op wij niet de minste aanspraak mogen maken. Maar naar den nood en de behoeften, waarin wij verkeer, is de ondersteuning, die wij ont-vangen, bij lange niet geveerdig; zodat wij vreezen, indien het niet anders, niet beter, niet veel beter wordt, dat de tijd niet verre meer af is, dat wij met onze ondersteuning zullen moeten ophouden. Hoe jammer, ja schier nood-lottig dit zijn zou, zullen wij nu niet trachten nogmaals, voor de honderste maal, duidelijk te maken. Ons dunkt, onze vrienden moeten dit zelve genoegzaam beseffen. Maar laat er dan eens weer menige sprekende getuigenis uitgaan, dat dit zoo niet mag noch zal komen. En dat veeleer, toen het tot het ultieme scheen te moeten komen, door de goede gunst van on-zen God, er eens gehele omwenteling geschiedt; zodat wij ons van de schuld der liefde, die wij in Gods naam op ons hebben genomen, weer behoort zullen mogen kwijten.

Die schuld mag in ieder geval niet onvoldaan blijven. Tot nog toe hebben H.H. Directeuren daarvoor willen zorgen. Doch bij toenemende behoefte voor het onderwijs enz., achten zij zich niet verantwoord daarmede voort te gaan. Zij hebben daarom reeds in beginsel besloten om niet langer in het tekort van het Studiefonds te voorzien. Zoodoende zou het suppleren van het tekort moeten komen voor rekening van den administrateur van het Studiefonds; doch gij gevoelt, dat dit niet van hem gevraagd, noch gevergd mag worden. En daarom nog eens, het moet en het zal anders, beter, veel beter worden; anders zou er voor onze stichting al te groote schade en ongerief komen. En dit mogen wij om den smaad onzer tegenstanders, en bovenal om de eere Gods, niet gedogen.

Moge deze noodkreet een goeden en ruimen ingang vinden in veler hart en toegenegenheid. Wij willen daartoe den moed nog hoog houden.

DE HARTOG.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributie: door den heer G. van Velzen te Ede f 119; door den heer H. Rolman te Bodegraven f 5; door Ds. F. Fortuin te Hilversum f 172.25; door Ds. A. J. Tenkink te Vorden f 10;

Aan collecten: (voor de Theol. fac.) van de Gerel. Kerk te Tholen B (1/2 coll.) f 3.50; van idem te Wormerveer f 6.25; van idem te Slotweg f 2; van idem te Zaandam B f 8.60; van idem te Nieuwkoop f 8; van idem te Baarland f 6.25; van idem te Wollersdijk f 10; van idem te Kruiningen f 10.80; van idem te Biezeling f 5.84; van idem te Heinkensand f 6.20; van idem te Goes f 11.77; van idem te Bergentheim f 4.20; van idem te Tjerkwerd f 5.10; Aan Schenkingen: door den heer T. Luitjendijk te Zuidland f 1.75; door den heer J. J. Beuker-kamp Jr. te Gerkesklooster, van J. P. f 2, van Wed. v. d. W. f 2, samen f 4; door den heer K. Dingemans Az. te Grijskerke, gevonden in de collecte f 3; door den heer J. C. Punt te Klundert, gevonden in de collecte f 2.50;

door D. J. Hanla van de Halvestuiversver. te Oosterbierum f 5.
Voor de Medische faculteit: Door Ds. H. Elffers te Wolfertdijk, gevonden in de collecte f 2.50, door Ds. J. Hanla van de Halvestuiversver. te Oosterbierum f 5.

Voor het Hospitium:
Van de Halvestuiversver. te Oosterbierum f 5.

Voor het Studiefonds:
Door Prof. Dr. A. H. de Hartog ontvangen: door P. A. Ponsen te Dordrecht, van de Halve St. Ver. f 11.45; van Mej. B. v. Z. te L. f 10; van de Gerel. Jong. Ver. Pred. 12: 12 te Gr. 1ste kw. '94 f 16; van de Halvest. ver. Bidt en Werkt te Middelburg f 50; voor de Bibliotheek, een collecte boeken van wijlen den heer W. P. W. van Kluijve.

S. J. SEEFAT,

Pensningmeester.

Hilversum.

UITGAVE VAN HOVEKER & ZOON, te AMSTERDAM:

GEDICHTEN

van

J. A. WORMSER.

Prijs f 1.25. In stempelp. f 1.90.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co., DAM 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIE en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO 1/2 pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den Heiligen Geest.

Deel I. Voor de kerk in haar geheel. Deel II en III. Voor de enkele personen. In fraaie stempelp. f 8.90; ingena. f 17.50; Afzonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstnacht. II. De Paaschmorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar. Prijs van de geheele serie in vier fraaie stempelp. f 5.60, in vier deelen ingena. f 3.60. Elk deel is op zichzelf compleet en verkrijgbaar, geb. a f 1.75 ing. a f 1.20.

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath. In stempelp. f 2.40; ingena. f 1.90.

Tractaat van den Sabbath. Historische dogmatische studie.

Prijs f 1.80. Gebonden f 2.10.

Voor een Distel een Mirt.

Geestelijke overdenkingen bij den Heiligen Doop, het doen van Heiligheden en het toegaan tot het Heilig Avondmaal. Ingea. f 1.80. In stempelp. f 2.30.

De druk (Volksuitgave.) f 0.60; 25 Ex. f 12.50; 50 Ex. f 22.50.

De Vleeshwording des Woords.

Prijs f 1.90. Gebonden f 2.40.

Tractaat

van de Reformatie der Kerken. Aan de zonen der Reformatie hier te lande aange-boden op Luthers vierde eeuwfeest.

Prijs f 2.50.

De twaalf Patriarchen.

Bijbelsche Karakterstudien. Prijs net ingebonden f 1.—, ingena. f 0.75.

Bij HOVEKER & ZOON, te Amsterdam, verscheen:

ALLERLEI VOOR ALLEN.

PROZA en POËZIE

DOOR

A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.

Prijs f 0.50.

De Bureaux van

DE STANDAARD en DE HERAUT

ZIJN VERPLAATST

NAAR

N. Z. VOORBURGWAL No. 44,

hoek KORTE KOLKSTEEG.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ, voorheen J. J. ARND & ZONEN.

G. F. JURJAANZ, Orgelmaker. Amerik. Orgelhandel, Haarlemmerdijk 88, Amsterdam. Steeds voorhanden uitgebreide sortering, van de volsteedte fabrieken. Directe aanvoer. Langste Prijzen. VRAAG CATALOGUS. Engros en Détail.

GOLDSCHMEDING's Amerikaansche Orgels, worden bij toewijding gevraagd. Men be-zichtige de uitgebreide sortering of vrage Catalogi en conditie. Prijzen van f 60, f 70, f 80, f 100, enz. enz. WARMOESSTRAAT N°. 141, AMSTERDAM.

Dit bl. Bijdra. van da. teuten i. Inz. kunnen

Een tu

Weer steren at onzer h. vraag. o. aarde wt een temj wil zijn. Pinkst nissesten noemt: elken jaa heugenis, den tiend een van schied. Niet r het toen enkel op Veeleer i. daden de te maken Gemeente pertheid na ligt, e lijk hoo. Heiligen dat ge v. oit uw b niet het Geestes? Want is en bli genade, s. tem tot school n. talen. De schijnst. verzelden. zaak, het ren maak als van. weldig ge feit, dat en nu in om eeuw. wonen. Van d mensch l de Heere het stof. inblies de. eerst de t. Welnu, zeggen, en zijn a. Lichaam. Hoofd is. Lichaam. alzo e. een woo. Zoo b. schepping. terien, die. Zoonin d. eerst het. pas Adan. er zijn w. grijpt iem

In het. Poitou (ot. de land. Aspremont. Hier is. len verha. hebben, v. zen van. ren heeft. eene ver. had en d. kwam z. der dat l. vervolg. men hem. woonds. mocht di. zich met. ontvangen. huis aan. Nauwel. hings, ve. op een Z. te zoeken. hij hem. moeijijk. met hent